

Het nieuwe wetboek van vennootschappen en verenigingen Deel 2 - Algemene bepalingen en Gemeenschappelijke bepalingen voor rechtspersonen

1. INLEIDING

Op 4 april 2019 werd in het Belgisch Staatsblad de wet van 23 maart 2019 gepubliceerd “tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen”. Deze wet voert het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen in (WVV) dat het Wetboek van vennootschappen (W.Venn.) zal vervangen. Het WVV treedt in werking op 1 mei 2019 met een overgangsregeling voor bestaande vennootschappen.

Na een eerste nieuwsbrief (zie deel 1) met de belangrijkste krachtlijnen en de overgangsregels bij invoering van het nieuwe wetboek, willen we hierna een kort overzicht geven van de algemene bepalingen die zijn opgenomen in boek 1 en de gemeenschappelijke bepalingen die voor alle rechtspersonen van toepassing zijn in boek 2 van het WVV. We focussen hierbij vooral op de wijzigingen tegenover de regeling in het W.Venn..

2. SITUERING

Het nieuwe wetboek bevat in Boek 1 een aantal “inleidende” bepalingen en in Boek 2 een aantal algemene regels die voor alle rechtspersonen gelden. Wie een bepaalde structuur (maatschap, vereniging, vennootschap,...) wil doorgronden zal dus ook deze algemene bepalingen en, voor de rechtspersonen, de bepalingen van Boek 2 moeten nalezen.

We willen hierna dieper ingaan op deze twee boeken waarbij we vooral het accent leggen op de wijzigingen die worden doorgevoerd ten opzichte van de regeling die in het W.Venn. was opgenomen.

Voor een goed begrip: het “oude” wetboek van vennootschappen korten we hierna af tot “**W.Venn.**” en het nieuwe “Wetboek van vennootschappen en verenigingen” korten we af tot “**WVV**”.

We focussen in deze nota vooral op de vennootschappen, al zullen we hier en daar wel even verwijzen naar de verenigingen voor bepaalde wijzigingen.

3. ALGEMENE BEPALINGEN (BOEK 1)

Het WVV geeft een aantal definities. Zo wordt bij de definitie van “*Vennootschap*” verduidelijkt dat een vennootschap ook door één persoon kan opgericht worden. Tot nu toe was dit enkel mogelijk voor de (eenpersoons-)BVBA. Dit kan zowel een natuurlijke persoon zijn als een rechtspersoon. Voor de volledigheid voegen we eraan toe dat een *maatschap* en een *CV* steeds met meerdere personen moet opgericht worden gezien de eigenheid van deze structuren. Een *Vereniging* zal ook steeds door minstens twee personen moeten opgericht worden.

Het WVV hanteert thans het begrip “*Vennoot*” als algemene term voor iedereen die deel uitmaakt van een vereniging maar ook van zowel de personenvennootschap als een andere vennootschap. Het woord “*Aandeelhouder*” wordt voorbehouden voor iedereen die deel uitmaakt van een BV, CV of NV.

De term “*Uitkeringen*” wordt thans zeer breed gedefinieerd en omvat alle vormen van verrichtingen die een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel inhouden naar de vennoten. Dit gaat dus veel verder dan bvb. dividenduitkeringen.

Interessant is dat het WVV duidelijk bepaalt dat elke vennootschap, ook die geen rechtspersoonlijkheid heeft, een *afgescheiden afzonderlijk vermogen* heeft. Dit houdt dus in dat een schuldeiser van een vennoot van een maatschap (die geen rechtspersoonlijkheid heeft maar een onverdeelde is tussen haar vennoten) enkel aanspraak kan maken op het deel van een vennoot in de maatschap en niet op het gehele vermogen van de maatschap. Omgekeerd kan een schuldeiser van de maatschap zich enkel verhalen op het vermogen van de maatschap en dus niet op het vermogen van de vennoten van de maatschap.

Verenigingen zijn structuren die één of meer welbepaalde activiteiten nastreven maar met een belangeloos doel. De vereniging kan dus zonder problemen en zelfs in hooforde economische activiteiten van industriële of commerciële aard nastreven. Het belangrijkste verschil met een vennootschap is dat zij geen enkele uitkering kan/mag doen aan haar leden. Dit verbod op uitkeringen wordt verstrengd. Noch rechtstreeks noch onrechtstreeks mag er enige uitkering plaats vinden. Dit houdt bvb. in dat een vereniging die huurt bij een lid er dient over te waken dat zij kan aantonen dat de huurprijs marktconform is. Hetzelfde indien er diensten worden geleverd door leden of bestuurders aan de vereniging, de vergoeding voor deze diensten moet een normale vergoeding zijn voor die diensten in die omstandigheden. Dit belet niet dat een vereniging, in het kader van haar doel, tot schenkingen kan overgaan. Evenmin belet dit dat de vereniging bepaalde voordelen kan verlenen aan haar leden. Bvb. een sportvereniging die gratis of tegen gunstprijs sportfaciliteiten ter beschikking stelt. Deze voordelen moeten zich binnen de grenzen van een normale verwezenlijking van het voorwerp en het doel van de vereniging bevinden. Dit zal de toetssteen zijn voor een rechter om te controleren of het voordeel binnen deze perken valt.

Voor de *Stichting* werd de definitie ongewijzigd overgenomen.

Het WVV somt de *vennootschapsvormen* op dit onder het WVV nog bestaan: de maatschap (geen rechtspersoonlijkheid) en de vormen met rechtspersoonlijkheid (tussen haakjes de officiële afkortingen): de vennootschap onder firma (VOF), de commanditaire vennootschap (CommV), de besloten vennootschap (BV), de coöperatieve vennootschap (CV), de naamloze vennootschap (NV), de Europese Vennootschap (SE), de Europese Coöperatieve Vennootschap (de SCE). Bovendien erkent het WVV nog het Europees economisch samenwerkingsverband (EESV) als rechtspersoon.

Daarnaast onderscheid het WVV drie vormen van *verenigingen*: de feitelijke vereniging (geen rechtspersoonlijkheid) en (steeds met rechtspersoonlijkheid) de VZW en de Internationale VZW.

En dan zijn er nog twee soorten van *stichtingen*, steeds met rechtspersoonlijkheid: de private stichting (PS) en de stichting van openbaar nut (SON).

Het WVV handhaaft het principe dat men maar vennoot kan zijn of worden in een vennootschap door een *inbreng te doen in vermogen*. Elke inbreng moet recht geven op een deelname in de winst. De inbreng kan in geld gebeuren, in natura (goederen, schuldvorderingen, geleverde diensten). De inbreng van nijverheid, dit is een verbintenis om arbeid of diensten te presteren, kan ook. Dit geldt eveneens als een inbreng in natura. Wie een inbreng in nijverheid doet, mag voor de duur van zijn inbreng de vennootschap niet rechtstreeks of onrechtstreeks beconcurreren noch enige activiteit ontwikkelen die de vennootschap nadeel zou kunnen toebrengen of die de waarde van zijn inbreng zou kunnen verminderen.

Een *genoteerde vennootschap* wordt enkel aldus beschouwd als haar aandelen, winstbewijzen of certificaten van aandelen toegelaten zijn tot een gereguleerde markt. Vennootschappen die dus enkel andere effecten (bvb. obligaties) hebben die genoteerd zijn, worden voor het WVV niet als genoteerde vennootschap beschouwd.

De definitie van kleine vennootschap of microvennootschap en de regels inzake controle, moeder- en dochtervennootschappen (artikelen 5 tot en met 14 W.Venn.) wijzigen niet.

Om onderscheid te maken tussen diverse types van effecten wordt het begrip "*categorie*" gehanteerd (in het Frans : "catégorie"): bvb. aandelen, winstbewijzen, obligaties,... Om een onderscheid te maken tussen aandelen, hanteert de wetgever het begrip "*soorten van aandelen*" (in het Frans: "classes d'actions"). Zo kunnen er verschillende soorten van aandelen zijn bvb. stemgerechtigde en niet-stemgerechtigde aandelen. We vinden het jammer dat de wetgever voor het banale "soorten van aandelen" heeft geopteerd in plaats van "klassen van aandelen" wat dichter aansluit bij de Franse en Engelse terminologie.

Interessant is dat het WVV een definitie geeft van "*personeel*" voor de BV, de CV en de NV. Hieronder vallen:

- alle natuurlijke personen die met een arbeidsovereenkomst, managementovereenkomst of een gelijkaardige overeenkomst verbonden zijn met een vennootschap, maar ook
- de rechtspersonen die met een managementovereenkomst of gelijkaardige overeenkomst verbonden zijn met de vennootschap voor zover deze rechtspersoon door één persoon wordt vertegenwoordigd die tevens de controlerende aandeelhouder of vennoot is; en
- de leden van het bestuursorgaan met inbegrip van rechtspersonen waarvan de vaste vertegenwoordiger ook de controlerende aandeelhouder of vennoot is.

Deze definitie geldt enkel voor de BV, de CV en de NV en heeft gevolgen voor de bepalingen waarin de term "personeel" wordt gehanteerd zoals bij de plannen tot toekenning van inschrijvingsrechten (in het W.Venn. nog "warrants" genoemd), de opheffing van het voorkeurrecht, het toegestaan kapitaal, de inkoop en wederafstand van eigen aandelen, bij het verlenen van financiële bijstand bij overnames of nog bij de kapitaalverhoging ten voordele van het personeel.

Termijnen. Het WVV wil een einde maken aan de onzekerheid met betrekking tot de wijze waarop termijnen moeten berekend worden. Zo wordt nu voor eens en voorgoed vastgelegd dat:

- er gerekend wordt vanaf de dag NA de gebeurtenis / akte die aanleiding geeft tot de berekening;
- alle dagen worden gerekend, dus ook zaterdag, zondag en wettelijke feestdagen;
- de vervaldag inbegrepen is;
- is de vervaldag een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag, dan verschuift deze naar de eerstvolgende werkdag, waarbij elke dag met uitzondering van zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag een werkdag is.

Het WVV herneemt de regeling van het W.Venn. inzake de *Uiteindelijke Begunstigde* die moet geregistreerd worden in het UBO-register (W.Venn. art. 14/1 en 14/2 voor vennootschappen en 58/11 en 58/12 van de Wet op Verenigingen en Stichtingen).

4. DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN VOOR RECHTSPERSONEN (BOEK 2)

4.1 Vooraf

Het WVV bevat in Boek 2 een aantal algemene regels die voor alle rechtspersonen gelden. Wie een bepaalde structuur met rechtspersoonlijkheid (vereniging, vennootschap,...) wil doorgronden, zal dus ook deze gemeenschappelijke bepalingen van Boek 2 moeten meenemen om een volledig beeld te hebben van de regels waaraan de rechtspersoon onderworpen is.

De rechtspersonen zijn dus de *verenigingen met rechtspersoonlijkheid* (VZW, iVZW), de *stichtingen* en de *vennootschappen met rechtspersoonlijkheid* (alle vennootschappen met uitzondering van de maatschap).

In bepaalde gevallen zal de wetgever wel aangeven dat een regel of een set van regels enkel voor bepaalde rechtspersonen van toepassing is.

4.2 Oprichting van de rechtspersoon

Zoals al geregeld was in het W.Venn. dient elke rechtspersoon een *naam* te kiezen die voldoende onderscheidend is van elke bestaande rechtspersoon. Bij een vennootschap zijn de oprichters hoofdelijk aansprakelijk indien de fout gebeurd is bij oprichting, of de leden van het bestuursorgaan, indien de fout gebeurd is bij een latere wijziging.

De statuten van de rechtspersoon mogen maar moeten niet meer het *adres van de maatschappelijke zetel* bevatten zodat een adreswijziging geen statutenwijziging meer hoeft te zijn. Het volstaat dat het Gewest waar de zetel is gevestigd wordt opgenomen. Het wijzigen van het adres is een beslissing van het bestuursorgaan die eveneens bevoegd is om de nodige publicaties te doen. Het adres wordt dus wel nog opgenomen in de oprichtingsakte, publicatieuittreksel en de KBO. Indien de adreswijziging inhoudt dat de vennootschap van Gewest wijzigt of indien het adres wordt gewijzigd dat is opgenomen in de statuten, dan dient er wel een statutenwijziging doorgevoerd te worden. In deze gevallen kan het bestuursorgaan tot statutenwijziging beslissen. Indien door de adreswijziging het taalregime van de statuten van de rechtspersoon wijzigt, dan kan enkel de algemene vergadering deze beslissing nemen met inachtneming van de vereisten voor een statutenwijziging. De statuten kunnen de bevoegdheid van het bestuursorgaan uitsluiten of beperken.

De vorm van de oprichtingsakte:

- kan bij de VOF, CommV, EES en VZW onderhands of authentiek (= voor notaris) zijn;
- moet bij de BV, CV, NV, SE, SCE, IVZW, PS en SON authentiek zijn.

Een statutenwijziging dient in dezelfde vorm te gebeuren als de vorm die voor de oprichtingsakte verplicht is gesteld. ⁽¹⁾

Indien *verbintenissen worden aangegaan voor de rechtspersoon in oprichting*, dan dient deze binnen de twee jaar rechtspersoonlijkheid te verwerven. Na oprichting heeft de rechtspersoon drie maanden de tijd om deze verbintenissen over te nemen. Nu is dit twee maanden voor vennootschappen en zes maanden voor verenigingen.

Het WVV treedt in werking op 1 mei 2019. Dit houdt in dat alle vennootschappen die vanaf die datum worden opgericht, zullen moeten opgericht worden gebaseerd op de wettelijke regeling die in het WVV is opgenomen. De statuten die voor deze nieuwe oprichtingen worden goedgekeurd zullen dus volledig in overeenstemming moeten zijn met het WVV.

De regels inzake openbaarmaking blijven grotendeels dezelfde als geregeld in het W.Venn.: neerlegging ter griffie van de ondernemingsrechtbank, publicatie in het Belgisch Staatsblad. Wel regelt het WVV thans in een paragraaf dat de *consultatie van de statuten* van de rechtspersoon, zowel de initiële tekst als de gecoördineerde versie na elke wijziging, zal kunnen gebeuren in een openbaar raadpleegbare databank. Voortaan zal het trouwens verplicht zijn om bij een statutenwijziging de gecoördineerde versie van de statuten *gelijktijdig* neer te leggen! Dit zal verplicht worden van zodra de databank operationeel wordt. De termijn van neerlegging wordt vastgesteld op *30 dagen*. In het W.Venn. was dit 15 dagen voor vennootschappen terwijl er geen termijn was gesteld voor verenigingen en stichtingen.

Het nieuwe WVV bevat thans een bepaling waardoor elke oprichter, vennoot, aandeelhouder of lid en elk lid van een bestuursorgaan, dagelijks bestuurder, commissaris en vereffenaar of voorlopig bewindvoerder woonplaats kan kiezen op de plaats waar hij zijn professionele activiteit uitvoert. In dit geval zal enkel dit adres medegedeeld worden bij raadpleging van het vennootschapsdossier. Zo kan het privé-adres van deze personen ook meer “privé” blijven.

Na neerlegging dient de *publicatie in het Belgisch Staatsblad* binnen de tien dagen te gebeuren waar dit nu nog 15 dagen is voor vennootschappen en 30 dagen voor verenigingen en stichtingen.

4.3 Vermeldingen in facturen, brieven, websites ...

Artikel 2:20 bepaalt welke *vermeldingen moeten opgenomen worden in de facturen, brieven websites, aankondigingen* enz. van de rechtspersoon. Het artikel herneemt grotendeels de overeenkomstige bepalingen van het W.Venn. met dien verstande dat het toepassingsgebied wordt uitgebreid tot de VOF en de CommV. Iedereen die *meewerkt* aan een akte of website die niet voldoet aan de voorschriften kan aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de rechtspersoon aangegane verbintenissen.

4.4 Communicatie van en aan de rechtspersoon.

In het kader van de modernisering van het wetboek wordt ook de nodige aandacht besteed aan de *moderne communicatietechnieken*. Zo wordt het mogelijk gebruik te maken van deze technieken zonder dat dit aan de rechtspersoon, vennoten, aandeelhouders, leden te verplichten. Het WVV voorziet dat de rechtspersoon in de oprichtingsakte of in een latere akte een e-mailadres kan vermelden dat dan een officieel adres is van de rechtspersoon. Het bestuursorgaan kan e-mailadres en website wijzigen en de openbaarmaking ervan behartigen. Elke communicatie via het e-mailadres door de vennoten of aandeelhouders, leden of houders van effecten uitgegeven door de vennootschap of houders van certificaten uitgegeven met de medewerking van de vennootschap wordt dan geacht geldig te zijn gebeurd.

¹ Behalve voor bepaalde wijzigingen bij de IVZW en de stichting – zie art. 2:5 §4 tweede lid

Ook elke vennoot, aandeelhouder of houder van andere effecten kan een e-mailadres aan de rechtspersoon mededelen op het in de oprichtingsakte of wijzigende akte vermelde e-mailadres. De rechtspersoon mag dan, tot wijziging van de instructie door de betrokkene, dit adres gebruiken voor elke communicatie.

Dit laat evenwel niet toe om betekeningen die volgens andere wetten op een andere wijze zijn voorgeschreven (zoals dagvaardingen, gerechtsbrieven,...) via dit e-mailadres te doen. De door deze wetten voorgeschreven werkwijze zal moeten gevolgd worden.

Ook de leden van het bestuursorgaan en, indien aangesteld, de commissaris kunnen bij aanvang van hun mandaat een e-mailadres mededelen aan de rechtspersoon. Elke communicatie op dit e-mailadres wordt geacht geldig te zijn gebeurd. Het adres blijft geldig totdat betrokkene heeft aangegeven via een ander e-mailadres te willen communiceren of niet meer via e-mail te willen communiceren. Voor de vennoten, aandeelhouders, leden of effectenhouders, leden van het bestuursorgaan of commissarissen waarbij de rechtspersoon niet over een e-mailadres beschikt, zal hij *per gewone post* communiceren, die op dezelfde dag dient verzonden te worden als de communicaties per e-mail.

4.5 Officiële website van de rechtspersoon.

In het kader van de modernisering van de communicatie van de rechtspersoon is in het WVV ook voorzien dat de rechtspersoon in de oprichtingsakte of in een latere akte een website vermelden die dan de *officiële website* is van de rechtspersoon. Het bestuursorgaan kan dit webadres wijzigen en de openbaarmaking ervan behartigen.

4.5 Taal.

De vennootschappen en onder de taalwetgeving vallende VZW's, IVZW's en stichtingen moeten de stukken die ze moeten openbaar maken neerleggen in de taal (of één van de officiële talen) van de ondernemingsrechtbank waar de *zetel van de rechtspersoon* is gevestigd.

Er kunnen in aanvulling hierop vertalingen worden neergelegd in één of meer van de officiële talen van de Europese Unie. Deze vrijwillige vertalingen zullen in geval van tegenstrijdigheid met de officiële taal niet kunnen tegengeworpen aan derden. Derden kunnen zich wel op deze vertaling beroepen tenzij de rechtspersoon kan aantonen dat de derden kennis hadden van de "officiële" versie.

4.6 Bestuur en vertegenwoordiging van de rechtspersonen.

Rechtspersonen handelen door hun organen waarvan de bevoegdheden worden vastgesteld door het WVV, het voorwerp van de vennootschap (het vroegere "doel") en de statuten van de rechtspersoon. De leden van deze organen verbinden zich niet persoonlijk voor de verbintenissen van de rechtspersoon.

Als *organen van een rechtspersoon* gelden:

- de algemene vergadering. Als een algemene vergadering niet verplicht is in de rechtspersoon, dan geldt een unanieme beslissing van de gezamenlijke vennoten als een orgaanbeslissing;
- het bestuursorgaan: een persoon of een college;
- de voorlopige bewindvoerder;
- de vereffenaar of het college van vereffenaars.

De commissaris, lasthebbers of de afzonderlijke leden van een collegiaal bestuursorgaan of de algemene vergadering van obligatiehouders gelden niet als organen van de rechtspersoon.

4.6.1 Aanstelling bestuursorgaan. Vergoeding bestuurder

Het WVV verscherpt de bestaande regeling dat de algemene vergadering bevoegd is om de *financiële en andere voorwaarden* vast te stellen waaronder een *mandaat als bestuurder* wordt uitgeoefend en beëindigd. De regeling voorziet uitdrukkelijk dat die bevoegdheid niet kan gedelegeerd worden naar een ander orgaan; een statutaire bepaling in die zin is nietig.

De wetgever verwacht dus dat de algemene vergadering zeer gedetailleerd regelt:

- of een bestuurder wordt vergoed of niet;
- de hoogte van de vergoeding;
- andere voordelen zoals: bijdragen tot verzekeringen (aansprakelijkheid, pensioenopbouw, ziekte ongeval en overlijden);
- voordelen in natura (vervoer, communicatie);
- de wijze waarop het mandaat kan beëindigd worden: al of niet afzetbaarheid, wettige redenen tot afzetting, opzegtermijn en –vergoeding.

Dit is dus een *exclusieve bevoegdheid van de algemene vergadering!* De statuten kunnen wel bvb. regelen dat bepaalde van deze beslissingen een bijzondere meerderheid vereisen.

Deze regeling geldt voor het mandaat als bestuurder of lid van een bestuursorgaan. Niet voor bijzondere mandaten die bijkomend aan een bestuurder of lid van een bestuursorgaan worden toevertrouwd. Dit valt wel onder de bevoegdheid van het bestuursorgaan, tenzij de statuten anders zouden bepalen.

4.6.2 Plicht tot behoorlijk bestuur

Het WVV voert een bepaling in die aan elk lid van het bestuursorgaan en de dagelijks bestuurder de positieve verplichting oplegt “*tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak*”.

4.6.3 Plicht indien de continuïteit in het gedrang komt

Zoals geregeld in het W.Venn (artikel 138 W.Venn.) legt het WVV een algemene plicht op aan het bestuursorgaan om te beraadslagen over de maatregelen die moeten genomen worden om continuïteit van de onderneming te vrijwaren *voor een minimumduur van twaalf maanden* (ipv. de “redelijke” termijn in het W.Venn.) wanneer er gewichtige en overeenstemmende feiten zijn die deze continuïteit in het gedrang brengen.

4.6.4 Vermelden hoedanigheid

In alle akten die de rechtspersoon verbinden moet onmiddellijk voor of na de handtekening van de persoon die de rechtspersoon verbindt vermeld worden in welke *hoedanigheid* hij optreedt.

4.6.5 Woonplaatskeuze

Elk lid van een bestuursorgaan of de dagelijks bestuurder kan *keuze van woonplaats doen op de statutaire zetel van de rechtspersoon* voor alle materies die betrekking hebben op de uitoefening van zijn mandaat. Dit kan interessant zijn om te vermijden dat het privé-adres wordt gepubliceerd.

4.6.6 De Rechtspersoon-bestuurder. De vaste vertegenwoordiger

Zoals al mogelijk was in het W.Venn. blijft het mogelijk een rechtspersoon aan te stellen als lid van het bestuursorgaan of dagelijks bestuurder mits de aanstelling van een vaste vertegenwoordiger voor deze rechtspersoon. In het WVV is nu echter opgenomen dat deze vaste vertegenwoordiger op zijn beurt geen rechtspersoon kan zijn; er moet een natuurlijke persoon aangesteld worden!

Hiermee komt een einde aan de praktijk waar er twee of meerdere rechtspersonen werden gesteld tussen de rechtspersoon-bestuurder en de uiteindelijke natuurlijke persoon die het mandaat waarnam.

De regeling dat de vaste vertegenwoordiger moest komen uit bepaalde categorieën van personen (vennoten, bestuurders, zaakvoerders, aandeelhouders, lid van de directieraad, werknemers) die in zekere hoedanigheid tot de benoemde rechtspersoon staan (zie art. 61 §1 W.Venn.) is afgeschaft.

De natuurlijke persoon die het mandaat van de rechtspersoon-bestuurder waarneemt mag NIET nog eens in persoonlijke naam of als vaste vertegenwoordiger van een andere rechtspersoon bestuurder zijn in de rechtspersoon waar de rechtspersoon-bestuurder bestuurder is.

De vaste vertegenwoordiger is *hoofdelijk aansprakelijk* met de rechtspersoon-bestuurder voor de handelingen die in het kader van het mandaat worden gesteld.

Indien er voorwaarden gesteld worden om bestuurder te zijn bij een rechtspersoon, zal ook de vaste vertegenwoordiger deze voorwaarden (bvb. leeftijd, diploma,...) moeten vervullen. De regels inzake belangenconflicten voor zaakvoerders en leden van het bestuursorgaan zijn ook van toepassing op de vaste vertegenwoordiger.

4.6.7 De bestuursaansprakelijkheid

Het WVV creëert een gemeenschappelijk stelsel van bestuurdersaansprakelijkheid voor alle rechtspersonen die het WVV regelt. De regeling komt vooral voort uit de artikelen 527 en 528 W.Venn. voor bestuurders van de NV.

De aansprakelijkheid is van toepassing op de leden van het bestuursorgaan, de dagelijks bestuurder en op de feitelijke bestuurders.

Ze zijn aansprakelijk voor de fouten die ze begaan in de uitoefening van hun functie voor zover ze zich *kennelijk* buiten de marge bevinden waarbinnen een normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurder in dezelfde omstandigheden redelijkerwijze zou handelen.

Indien het bestuursorgaan *een college* vormt dan zijn de leden *hoofdelijk aansprakelijk* voor hun beslissingen of nalatigheden.

Indien het bestuursorgaan geen college vormt dan zijn de leden toch hoofdelijk aansprakelijk jegens derden voor alle schade die het gevolg is van overtredingen die zijn begaan op de bepalingen van het WVV of op de statuten van de rechtspersoon.

Een lid van het bestuursorgaan *kan aansprakelijkheid vermijden* indien (a) hij geen deel heeft genomen aan de fout, (b) de beweerde fout heeft gemeld aan de andere leden van het bestuursorgaan of aan het collegiaal bestuursorgaan en (indien aanwezig) aan de raad van toezicht. In dit laatste geval dient de melding opgenomen te worden en de bespreking hierrond in de notulen. In het W.Venn. was ook voorzien dat "de overtreding moet aangeklaagd worden aan de eerstvolgende algemene vergadering". Terecht wordt dit thans niet langer voorzien. Indien de melding gebeurt buiten een vergadering dan doet de betrokkene er goed aan om een schriftelijke melding te doen zodat hij zijn melding later kan bewijzen.

Belangrijke vernieuwing in het WVV is dat de bestuurdersaansprakelijkheid thans wordt onderworpen aan een *maximum plafond*. Het maximum bedrag is afhankelijk van de grootte van de rechtspersoon waarbij de criteria van gemiddelde omzet op jaarbasis (GO) en gemiddeld balanstotaal (GBT) over de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering worden gehanteerd. Dit maximale bedrag bedraagt, naargelang de categorie waarin de rechtspersoon valt, 125.000 euro, 250.000 euro, 1 miljoen euro, drie miljoen euro of twaalf miljoen euro. In de 1° categorie vallen de rechtspersonen waarbij de GO < 350.000 euro én het GBT niet hoger was dan 175.000 euro. In de 2° categorie vallen de rechtspersonen die niet onder de 1° categorie vallen en waarbij de GO < 700.000 euro én het GBT < 350.000 euro. In de 3° categorie zitten de rechtspersonen die niet onder 1° noch 2° vallen en die niet de twee volgende criteria overschrijden : GO 9 miljoen euro en GBT 4,5 miljoen euro. In de 4° categorie vinden we de rechtspersonen die niet in de 1°, 2° of 3° categorie vallen en geen van de criteria van de 5° categorie ⁽²⁾ overschrijden. In de 5° categorie vinden we de rechtspersonen die niet in 1°, 2°, 3° of 4° categorie vallen en minstens één van volgende criteria hebben bereikt of overschreden: GO 50 miljoen euro of GBT 43 miljoen euro.

Deze plafonds zullen worden aangepast aan de index van de consumptieprijsen op 1 januari van elk jaar.

De aansprakelijkheidsbeperking geldt zowel *tegenover de rechtspersoon als tegenover derden*.

De maximale bedragen gelden voor alle leden van het bestuursorgaan en dagelijks bestuur samen. Ze gelden per feit of geheel van feiten dat aanleiding geeft tot de aansprakelijkheid, ongeacht het aantal eisders of vorderingen.

De aansprakelijkheidsbeperking geldt evenwel NIET in bepaalde omstandigheden. Belangrijkste uitzonderingen zijn *de lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, zware fout of indien er sprake is van bedrieglijk opzet of oogmerk tot schaden* in hoofde van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld. ⁽³⁾

Gezien de plafonnering van de aansprakelijkheid heeft de wetgever thans een bepaling ingebouwd dat de aansprakelijkheid van een lid van een *bestuursorgaan niet verder kan beperkt worden*. De rechtspersoon, zijn dochtervennootschappen of andere door hem gecontroleerde entiteiten mag ze niet vooraf exonereren of vrijwaren voor hun aansprakelijkheid tegenover de rechtspersoon of derden. Elke overeenkomst, statutaire bepaling of eenzijdig verbintenis die dit wel zou doen, is nietig.

Het lid van het bestuursorgaan kan natuurlijk kwijting verleend worden via een beslissing van de algemene vergadering nadat de fout is begaan en op voorwaarde dat de algemene vergadering voldoende is geïnformeerd.

Niets belet bovendien dat een rechtspersoon haar bestuurders op zijn kosten verzekerd.

Tenslotte is het wel mogelijk dat "derden", hierin begrepen moedervernootschappen / controlerende entiteiten of bvb. aandeelhouders, bestuurders vrijwaren.

Merken we nog op dat de beperking van de bestuursaansprakelijkheid tot een bepaald plafond niet belet dat derden die met de rechtspersoon hebben gehandeld een vordering kunnen hebben op deze rechtspersoon en dat deze plafonds hierop niet van toepassing zijn.

² In de tekst van het WVV staat ten onrechte nog 4°; na toevoeging van een nieuw 1° in het betrokken artikel had dit moeten gewijzigd worden in 5°!

³ Zie artikel 2:57 § 3 WVV

4.7 Intern reglement

Om de onzekerheid rond de draagwijdte en rechtskracht van de interne reglementen die in veel vennootschappen en verenigingen bestaan weg te nemen, is er nu een bepaling opgenomen in het WVV dat het bestuursorgaan mogelijk maakt mits statutaire machtiging een *intern reglement* uit te vaardigen.

De statuten kunnen dit ook voorbehouden voor de algemene vergadering.

Door de verwijzing in de statuten naar het intern reglement zijn huidige en toekomstige vennoten, aandeelhouders of leden van de rechtspersoon bewust van het bestaan ervan.

Het intern reglement

1. mag niet strijdig zijn met dwingende wettelijke bepalingen of de statuten;
2. mag geen materies regelen die in de statuten dienen opgenomen te worden;
3. mag niet raken aan de rechten van de vennoten, aandeelhouders of leden, de bevoegdheden van de organen en de werkwijze van de algemene vergadering.

Het intern reglement en elke wijziging eraan wordt aan de vennoten, aandeelhouders en leden medegedeeld op de wijze voorzien voor communicaties met deze groepen (zie hoger punt 4.4). *De statuten moeten een verwijzing bevatten naar de laatst goedgekeurde versie.*

Het bestuursorgaan kan deze verwijzing in de statuten aanpassen en openbaarmaken indien dit niet is opgenomen in de oprichtingsakte.

4.8 Geschillenregeling

Het WVV bevat in Boek 2, Titel 7 een geschillenregeling. Deze is echter niet voor alle rechtspersonen van toepassing maar *enkel voor de BV en de NV voor zover deze niet genoteerd zijn.*

De procedure borduurt verder op de reeds in het W.Venn. opgenomen geschillenregeling maar herwerkt deze om een aantal problemen die waren opgetreden in deze procedure op te lossen en bepaalde onzekerheden weg te werken.

De procedure is voorzien voor "aandeelhouders", hieronder verstaan ieder persoon die een deel of het geheel van het eigendomsrecht op effecten kan laten gelden voor zover de effecten aandelen of winstbewijzen zijn of effecten en contractuele rechten die recht geven op de verwerving van dergelijke effecten.

De procedure zal gevoerd worden voor de voorzitter van de ondernemingsrechtbank, zetelend in kortgeding.

De vennootschap zal mee dienen gedagvaard worden en deelnemen aan het geding als partij.

De voorzitter heeft, in zoverre dit noodzakelijk is voor beoordeling van de ontvankelijkheid van de rechtsvordering tot uitsluiting of uittreding, ruime bevoegdheden om elk geschil over een deel of het geheel van het eigendomsrecht op de effecten van de partijen te beslechten.

De voorzitter kan alle samenhangende geschillen beslechten over de financiële betrekkingen tussen partijen en de vennootschap, met name geschillen over leningen, rekeningen-courant, zekerheden en over niet-concurrentiebedingen.

4.8.1 De uitsluiting

De procedure tot uitsluiting van een aandeelhouder in de BV kan opgestart worden door degene(n) die 30% van de stemmen verbonden aan de bestaande effecten bezitten of 30% van de winstrechten.

De procedure tot uitsluiting van een aandeelhouder in de NV kan opgestart worden door degene(n) die 30% van de stemmen verbonden aan de bestaande effecten bezitten of aandelen waarvan de nominale waarde of de fractiewaarde 30% van het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen.

Eens de vordering is ingesteld mag degene tegen wie ze werd ingesteld de effecten niet vervreemden noch bezwaren met zakelijke rechten tenzij met toestemming van de rechter of de partijen in het geding.

Voor een goed begrip : gelet op de definitie van "aandeelhouder" zal de procedure tot uitsluiting ook kunnen gevoerd worden tegen de *houders van inschrijvingsrechten, converteerbare obligaties of contractuele opties*, ook al hebben deze geen aandelen.

Wanneer de rechter de uitsluiting beveelt, ziet hij erop toe dat de statutaire en contractuele beperkingen in acht worden genomen. *Hij heeft echter vrij uitgebreide bevoegdheden* om:

- de prijs te bepalen waaraan het recht van voorkoop kan worden uitgeoefend;
- de prijs te herzien indien de bepalingen met betrekking tot het recht van voorkoop tot een "kennelijk onredelijke prijs" zou leiden;
- een disconto op de prijs toe te kennen indien de termijn van uitoefening van het recht van voorkoop wordt ingekort;
- de toepassing van goedkeuringsclausules te weigeren.

Indien de rechter toestaat dat de eigendomsoverdracht plaats vindt voor de volledige betaling van de definitieve prijs, kan hij een zekerheidsstelling opleggen aan de eiser.

De rechter is gebonden door de contractuele en statutaire bepalingen die handelen over de vaststelling van de prijs voor zover deze bepalingen specifiek betrekking hebben op de situatie van een gerechtelijke uitsluiting en voor zover deze bepalingen niet leiden tot een kennelijk onredelijke prijs.

De rechter kan de eigendomsoverdracht bevelen tegen een provisionele prijs in afwachting van de definitieve prijsbepaling.

De rechter kan een deel van de prijs koppelen aan de naleving van een niet-concurrentiebeding mits instemming van de gedaagden. Hij kan een bestaand concurrentiebeding ook opheffen of beperken, al of niet gekoppeld aan een vermindering van de prijs.

De rechter kan de eisers verplichten om de zakelijke en persoonlijke zekerheden die door de gedaagden zijn gesteld ten voordele van de vennootschap op te heffen of te laten opheffen of een gepaste tegengarantie te geven.

De overnemers zijn hoofdelijk gehouden tot betaling van de prijs.

4.8.2 De uittreding

De bestaande procedure werd behouden en verder uitgewerkt naar het voorbeeld van de wijzigingen die bij de uitsluiting werden doorgevoerd. De procedure kan opgestart worden door iedere aandeelhouder om gegronde redenen tegen de aandeelhouders op wie deze gegronde redenen betrekking hebben tot overname van zijn effecten.

De principes zijn verder grotendeels deze die we onder punt 4.8.1 hebben beschreven.

4.9 Ontbinding - vereffening

Het WVV bevat een titel die handelt over *de ontbinding en vereffening die echter enkel geldt voor vennootschappen met rechtspersoonlijkheid*. Deze bepalingen zijn bijgevolg niet van toepassing voor verenigingen. De regels inzake vrijwillige ontbinding gelden in beginsel niet voor de VOF of de CommV tenzij de ontbinding in één akte kan gebeuren in welk geval ze gedeeltelijk van toepassing zijn.

Het WVV onderscheid drie vormen van ontbinding, de vrijwillige ontbinding, de gerechtelijke ontbinding en de ontbinding van rechtswege.

Het WVV preciseert nu dat de ontbinding de afsluiting van het boekjaar tot gevolg heeft.

4.9.1 De vrijwillige ontbinding

Deze vorm wordt als de belangrijkste vorm van ontbinding beschouwd. De bepalingen van het W.Venn. worden grotendeels hernomen, met dien verstande dat de bepaling ook van toepassing kunnen zijn voor de VOF en de CommV. (wat in het W.Venn. niet het geval was). De vrijwillige ontbinding gebeurt bij notariële akte, behalve voor de voormelde vennootschappen de VOF en de CommV, die bij onderhandse akte kunnen ontbonden worden.

4.9.2 De ontbinding van rechtswege

De *ontbinding van rechtswege* vindt plaats als de duur van de vennootschap waarvoor ze werd opgericht verstrijkt of bij de verwezenlijking van een uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde waaraan de vennoten de vennootschap in de statuten hebben onderworpen. Deze laatste mogelijkheid werd in het W.Venn. niet uitdrukkelijk vermeld maar is een toepassing van gemeen recht.

4.9.3 De gerechtelijke ontbinding

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank kan op vraag van een aandeelhouder of vennoot om wettige redenen de ontbinding uitspreken van een vennootschap. De rechtbank kan op vraag van iedere belanghebbende of van het openbaar ministerie of na mededeling door de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden, de ontbinding uitspreken van een vennootschap die haar verplichtingen om een jaarrekening neer te leggen niet is nagekomen.

Het WVV preciseert dat wettige redenen het grove verzuim van een aandeelhouder of vennoot van zijn verplichtingen kan zijn of wanneer een kwaal het hem onmogelijk maakt om deze uit te voeren maar ook alle andere gevallen waarin de normale voortzetting van de activiteiten van de vennootschap onmogelijk wordt gemaakt zoals bijvoorbeeld door een diepgaande en blijvende onenigheid tussen de aandeelhouders of vennoten.

De rechtbank kan een regularisatietermijn opleggen waardoor het dossier naar de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden wordt verwezen. Na afloop van de regularisatietermijn zal de rechtbank op verslag van de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden uitspraak doen.

Een ontbinding heeft uitwerking van de datum waarop ze is uitgesproken. De beslissing zal maar tegenstelbaar zijn aan derden na publicatie tenzij indien de vennootschap kan bewijzen dat die derden voordien op de hoogte waren.

4.9.4 De vereffening

De bepalingen hernemen in grote mate de regeling inzake vereffening van het W.Venn. maar de wetgever heeft wel een aantal formaliteiten die hierin voorzien waren, verlicht of geschrapt omdat ze in bepaalde omstandigheden als te zwaar en overbodig overkomen. Er wordt ook getracht lacunes en onduidelijkheden weg te werken en oplossingen te bieden voor vragen die zich in de rechtspraktijk nog steeds stellen.

Zo was in het W.Venn. opgelegd dat de aanstelling van een vereffenaar moest worden voorgelegd ter *homologatie* aan de voorzitter van de rechtbank. Dit is nu in het WVV niet langer verplicht gesteld in de gevallen waarin verwacht wordt dat de vereffening niet deficitair zal zijn (zoals dit blijkt uit de staat van actief en passief) of indien de vennootschap enkel schulden heeft ten aanzien van haar aandeelhouders en alle aandeelhouders die schuldeiser zijn zich schriftelijk akkoord verklaren met de benoeming van de vereffenaar(s). In het andere geval, zal dit wel dienen voorgelegd te worden en zal de rechtbank nagaan of de voorgestelde vereffenaar "*alle waarborgen van competentie en integriteit*" biedt. Volgens het W.Venn diende de voorzitter na te gaan of deze persoon over de nodige "rechtschapenheid" beschikte maar deze terminologie werd als te weinig juridisch en verifieerbaar beschouwd. Vandaar de nieuwe specificaties waaraan de vereffenaar dient te voldoen. We merken op dat de homologatie nooit van toepassing is bij een VOF of een CommV. De derden zijn voldoende beschermd door de onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid van de vennoten voor schulden van de vennootschap.

Wat als nadien blijkt dat de vereffening *toch deficitair* is? In dat geval wordt het verdelingsplan ter sluiting van de vereffening verplicht en dit verdelingsplan dient voorgelegd te worden aan de rechtbank voor goedkeuring.

Indien een vereffenaar is aangesteld met goedkeuring van de voorzitter van de rechtbank en nadien blijkt dat de vereffening *toch positief* zal kunnen gesloten worden, dan zal in dit geval het verdelingsplan niet meer moeten voorgelegd worden aan de rechtbank. Met andere woorden, bij sluiting van de vereffening zullen enkel (en ook altijd) de deficitaire verdelingsplannen moeten voorgelegd worden ter goedkeuring aan de rechtbank.

De benoeming van de vereffenaar kan bij *gewone meerderheid van stemmen* op de algemene vergadering voor zover de statuten geen strengere voorwaarden stellen (bepaling die dus eveneens geldt voor de VOF en de CommV; de aanstelling is wel verbonden met het ontbindingsbesluit dat volgens de statutaire meerderheid moet genomen worden of, bij ontstentenis van statutaire bepaling, met unanimité van de vennoten). Worden meerdere vereffenaars aangesteld dan zullen ze bij de BV, CV en NV als een college handelen tenzij de statuten hen individuele bevoegdheid verlenen.

Als de vereffenaar een rechtspersoon is, zal een natuurlijke persoon dienen aangesteld te worden als *vaste vertegenwoordiger*. Deze aanstelling van een vaste vertegenwoordiger dient ook goedgekeurd door de algemene vergadering van de te vereffenen vennootschap en is dus geen exclusieve aangelegenheid van de vereffenaar-rechtspersoon (zoals bij de bestuurder-rechtspersoon wel het geval is).

De *bevoegdheden van de vereffenaar* worden in het WVV op algemene wijze verwoord in plaats van de punctuele opsomming die in het W.Venn. was opgenomen. Tenzij de statuten of de akte van benoeming anders bepalen, zal de vereffenaar bevoegd zijn voor alle handelingen die nodig of dienstig zijn voor de vereffening van de vennootschap. De vereffenaar zal de vennootschap vertegenwoordigen tegenover derden, met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte. Anders dan bij een VOF of CommV, kunnen in een BV, CV en NV de beperkingen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vereffenaar NIET aan derden worden tegengeworpen, ook niet als ze werden openbaar gemaakt! Bepaalde handelingen zullen steeds de machtiging van de algemene vergadering dienen te verkrijgen.⁽⁴⁾

Indien de jaarrekening met betrekking tot het laatste boekjaar en het boekjaar dat eindigt door de ontbinding nog niet ter goedkeuring is voorgelegd aan de vennoten zal de vereffenaar binnen de zes maanden na afsluiting de algemene vergadering dienen bijeen te roepen om deze goed te keuren en zich over de kwijtingen uit te spreken.

Zoals ook opgenomen was in het W.Venn., zal de vereffenaar in de zevende en dertiende maand na de invereffeningstelling een omstandige staat van de vereffening, opgesteld aan het einde van de zesde en de twaalfde maand moeten opstellen en overmaken aan de ondernemingsrechtbank. Vanaf het tweede jaar van de vereffening wordt die omstandige staat om het jaar aan de griffie overgemaakt en bij het vennootschapsdossier gevoegd.

Elk boekjaar legt de vereffenaar aan de algemene vergadering de jaarrekening voor met vermelding van de redenen waarom de vereffening niet kan worden voltooid.

Bij de sluiting van de vereffening legt het WVV (zoals ook opgenomen in het W.Venn.) een *plan van verdeling* op, opgesteld door de vereffenaar. In het W.Venn. moest dit plan telkens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de rechtbank. Deze voorlegging is in het WVV enkel weerhouden als de sluiting deficitair is.

Tenslotte wordt de *mogelijkheid van de ontbinding en sluiting in één akte* te regelen verder uitgewerkt en de toepassing ervan verruimd. In het W.Venn. is deze mogelijkheid enkel voorbehouden voor de gevallen waarin alle schulden aan derden zijn terugbetaald of een voldoende bedrag is geconsigneerd om deze te voldoen. De ontbinding en sluiting in één akte wordt nu ook mogelijk gemaakt voor de gevallen waarin deze voorwaarden niet zijn vervuld, op voorwaarde evenwel dat alle niet betaalde schuldeisers hiermee instemmen. *De ontbinding en vereffening kan nu in één akte mits voldaan is aan volgende voorwaarden:*

1. er wordt geen vereffenaar benoemd;
2. alle schulden zijn terugbetaald of de nodige gelden hiertoe worden geconsigneerd, de commissaris of, bij ontstentenis, een bedrijfsrevisor of externe accountant bevestigt deze betaling of consignatie; *de terugbetaling of consignatie is evenwel niet vereist indien alle schuldeisers wier schuldvordering is opgenomen in de staat van activa en passiva bevestigen schriftelijk in te stemmen met de ontbinding en vereffening in één akte en de commissaris of, bij ontstentenis, een bedrijfsrevisor of externe accountant bevestigt deze schriftelijk akkoord in de conclusies van zijn verslag;*
3. de algemene vergadering van vennoten of aandeelhouders neemt de beslissing tot ontbinding en vereffening in één akte:
 - a. in een VOF of CommV: unaniem met alle vennoten; of
 - b. in een BV: met eenparigheid van stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde aandeelhouders die minstens de helft van het totaal aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen, of,
 - c. in een NV: met eenparigheid van stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde aandeelhouders die minstens de helft van het kapitaal vertegenwoordigen.

⁴ Zie WVV artikel 2:88 §1

De sluiting van de vereffening dient te worden bekend gemaakt.

5. BESLUIT

Dit is een tweede nieuwsbrief in dit verband. In de eerste hebben we de algemene krachtlijnen besproken en het overgangsregime dat de wetgever voorziet om van het W.Venn. over te gaan naar het nieuwe WVV.

In volgende nieuwsbrieven zullen we dieper ingaan op de BV (deel 3), die als de nieuwe standaard voor vennootschappen naar voor wordt geschoven door de wetgever, en de nieuwe NV (deel 4), die als rechtsvorm voor de grote vennootschappen wordt voorbestemd.

John Neven
Neven & Partners BVBA
E-mail john.neven@neven-partners.be
Website: www.neven-partners.be

Laatste update van: 13 april 2019